

**СТРАТЕШКИ ПЛАН
ПОКРАЈИНСКОГ ЗАВОДА
ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ, ПЕТРОВАРАДИН**

2020-2024

Петроварадин, јул 2019.

1. УВОД

Историјат Покрајинског завода за заштиту споменика културе

Сама делатност заштите споменика културе у Војводини започела је одмах после Другог светског рата, 1946. године, од стране Покрајинске комисије за утврђивање ратних злочина окупатора и његових помагача у Војводини, која је описала стање разорених и опљачканих фрушкогорских манастира и православних цркава у Срему, дала преглед културно – историјских и уметничких споменика и утврдила њихов значај. Формално, рад на заштити споменичког наслеђа отпочео је новембра 1948. године када је Президијум Народне скупштине Србије потврдио Закон о заштити споменика културе НРЈ, на основу општег југословенског закона донетог 1945. године.

Покрајински завод за заштиту споменика културе основан је 1948. као Одељење за заштиту споменика културе у оквиру Завода за заштиту и научно проучавање споменика културе НРС из Београда. Народна скупштина Аутономне покрајине Војводине је 9. јануара 1951. године донела Решење о оснивању Завода за заштиту и научно проучавање споменика културе АПВ, са седиштем у Новом Саду. Овим актом је Одељење прерасло у Завод, који је како се у образложењу наводи „установа покрајинског значаја и стоји под руководством Повереништва за културу и уметност ГИОНСАПВ-а свој рад координираће са радом завода за заштиту и научно проучавање споменика културе НР Србије у Београду“. Такође, у другом ставу стоји да „ближа упутства о организацији и раду Завода донеће Повереништво за културу и уметност ГИОНСАПВ-а“.

Прва Решења о заштити на новом меморандуму Завода из Новог Сада су потписана 1952. од стране управника Ратка Мамузића. Делатност на заштити културних добара је тада била обједињена, односно поред заштите непокретних добара радило се и на заштити уметничких слика, стилског намештаја и старе и ретке књиге из приватних збирки и колекција. Регистар споменика културе се водио обједињено за непокретна и покретна културна добра. Први директор Завода је 1954. постао Милоје Милошевић који на тој функцији остао све до 1968. године.

Извршно веће Народне скупштине АПВ је 1960. донело Решење о продужењу рада Завода за заштиту и научно проучавање споменика културе АПВ. Првобитан назив се тада мења у Покрајински завод за заштиту споменика културе и ово име је остало до данас. У судском регистру је образложено да је Завод самостална установа чија је делатност „евиденција свих споменика културе на подручју АПВ и њихова правна и физичка заштита са пословима конзервације и рестаурације“.

Све до 1994. Завод је водио регистар непокретних културних добара за целу територији АПВ када је дошло до измене законских прописа и та надлежност му је укинута. Делатност на заштити културних добара у Војводини спроводе и заводи у Сремској Митровици, Суботици, Панчеву, Новом Саду и Зрењанину. Одлуком о утврђивању мреже завода за заштиту споменика културе на територији АПВ коју је 2003. донела Скупштина АПВ Покрајински завод за заштиту споменика културе има територијалну надлежност у два округа - Јужнобачком и Западнобачком. На територији ова два округа од око 6000 км² је 15 општина: Апатин, Бач, Бачка Паланка, Бачки Петровац, Беочин, Бечеј, Врбас, Жабал, Кула, Озаци, Сомбор, Србобран, Сремски Карловци, Темерин и Тител.

За успешан вишедеценијски рад на обнови, заштити и очувању споменичког наслеђа у земљи и окружењу, Покрајински завод за заштиту споменика културе је као

институција али и запослени појединци – стручњаци добитник многобројних награда и признања.

Издвојићемо само најзначајније:

- Грамата патријарха Павла из 1994. године,
- Више Епископских грамата,
- Орден Светог Максима поводом 500 година Манастира Крушедола,
- Награда Европске уније/ Европа ностре за културно наслеђе за 2018. годину за пројекат конзервације и рехабилитације Тврђаве Бач,
- Више награда за издавачку делатност на Београдском сајму књига,
- Више признања од државних и значајних партнерских институција и организација,
- Највећа појединачна признања Друштва конзерватора Србије.

Од 2013. године Покрајински завод за заштиту споменика културе, Петроварадин је институција културе од националног значаја у Републици Србији. *„Установа културе од националног значаја јесте установа која има националну и репрезентативну улогу у откривању, стварању, истраживању, проучавању, представљању, ширењу и очувању националних културних вредности.“ Закон о култури („Службени гласник РС”, бр. 72/09)*

Број непокретних културних добара на овој територији који се води у Регистру НКД Покрајинског завода за заштиту споменика културе према врстама је 162. Од тога је споменика културе - 138, просторно културно-историјских целина - 6, археолошких налазишта - 12 и знаменитих места - 6.

Седиште Покрајинског завода за заштиту споменика културе се налази у Штросмајеровој улици број 22 у Петроварадину, подграђу Петроварадинске тврђаве, најстаријем делу града Новог Сада.

* * *

Завод од свог оснивања па до данас континуирано ради на развијању и унапређењу свести о потреби очувања стваралачких и духовних вредности српског и свих других народа који живе у Војводини као дела европских вредности.

Први и најзначајнији посао који је Завод урадио је свакако обнова фрушкогорских манастира. Систематски рад је обухватао послове од чишћења рушевина после Другог светског рата, истраживања писане грађе, израду пројектно-техничке документације правну заштиту па све до спровођења дугорочног програма конзервације, рестаурације, ревитализације и коначне презентације свих 16 манастира.

У првој деценији рада Завода су истражене, евидентиране и стављене под заштиту закона највредније грађевине, етнолошки објекти и археолошки локалитети на територији АП Војводине.

Систематска истраживања и конзерваторски радови археолошког налазишта из античког периода Сирмијума започета су 1957. и трају до данас. Обимни радови на систематским археолошким истраживањима трасе ауто-пута Е-70 трајали су од 1979. до 1989. као и 90-тих година на траси ауто-пута Е-75 на северу Бачке. У периоду 2002-2013. изведени су археолошки радови у склопу планираног гасовода, као и континуирани рад на рекогносцирању локалитета за Археолошку карту Војводине.

Потреба за заштитом и очувањем урбаних и руралних целина средином шездесетих година XX века појавила се као реакција на урбанистичке планове који су промовисали нову изградњу и претили да униште војвођанске градове, пониште специфичности и локални идентитет. Тада је урађено веома обимно истраживање и валоризација објеката у градском језгру Новог Сада и подграђа Петроварадинске тврђаве, а потом Зрењанина, Бечеја и Сомбора, да би ове целине биле заштићене већ 1968. године. Почетком седамдесетих заштићена су стара градска језгра у Панчеву и Вршцу и рурална амбијентална целина центра Банатског Новог Села. Још већи помак начињен је израдом студија и елабората заштите за општине Апатин, Бечеј и Нови Бечеј, те градове Сенту, Кикинду, Вршац, Зрењанин и Сомбор.

Почетак 70-тих година 20. века је био период уставних реформи у СФРЈ који је донео и већу аутономију покрајинским органима и установама. Тада се издвајају значајна финансијска средства за техничку заштиту добара од изузетног и великог значаја као што су Базилика Арача, Тврђава у Бачу, манастир Бођани...

Током свих ових деценија сликари конзерватори Завода су поред многобројних послова у Војводини радили и на обнови декорације и зидних слика у Народном позоришту у Сарајеву, на рестаурацији фресака у Дечанима, Пећкој патријаршији, а свакао најзначајније је учешће у радовима на пресељењу манастира Пива у Црној Гори и манастира Добрићево у Босни.

Заштити и уређењу Сремских Карловаца, јединствене просторне целине изузетних вредности посвећена је посебна пажња. Средствима Покрајине АПВ и Републике Србије обновљена је већина монументалних грађевина, а заједничким залагањем стручњака Републичког и Покрајинског завода за заштиту споменика културе урађена је база података и Одлука о утврђивању граница Просторно културно историјске целине од изузетног значаја Градско језгро Сремских Карловаца.

Развојни пројекат Векови Бача који је 2005. у своје стратешке циљеве поставио третман наслеђа у складу са међународним принципима интегративне заштите кроз сарадњу научних и институција заштите, као и развој локалне заједнице базиран на вредностима културног наслеђа и природних ресурса. Пројекат је произашао из активности на истраживању, конзервацији, рестаурацији и ревитализацији Тврђаве Бач, али и других културних добара, попут манастира Бођани и Фрањевачког самостана у Бачу, као и чињеници да у општини Бач постоји већи број категорисаних, евидентираних значајних културних и природних добара.

У последњих петнаест година догодило се значајно померање делатности Завода са поља техничке и правне заштите на област конзервације дела примењене уметности и покретних културних добара, где је рестаураторско - конзерваторска радионица Завода реализовала многобројне пројекте везане за наслеђе у Војводини, али и за наслеђе Српске православне цркве у Хрватској – Далматинска и Осјечко пољско - барањска епархија, Мађарској – Будимска епархија, Румунији – Темишварска епархија и Светој Гори – манастир Хиландар и испосници Светог Саве у Кареји.

Послови у земљама региона Заводу су поверени захваљујући рефернцама стеченим током вишедеценијског рада, затим јединственом карактеру и опремљености конзерваторске радионице која је оспособљена за радове на зидном и штафелајном сликарству, иконама, иконостасима, дуборезу и позлати.

У оквиру богате издавачке делатности од 1957. године изашао је 31 број „Грађе за проучавање споменика културе Војводине“ који је у категорији М52 научних часописа који излазе у Републици Србији.

У едицији „Наслеђе“ изашло је десет монографија о споменицима културе, два тома „Старих српских записа и натписа“, а Завод је издавач више монографских издања, каталога и стручних публикација.

Рад на презентацији културног наслеђа активно се спроводи кроз организовање изложби и стручних скупова, као и учешћем у међународним пројектима.

Најзначајније су биле изложбе у Финској 1984. којом је представљено градитељско наслеђе СФРЈ, у Солуну на великој изложби „Архитектура балканских земаља XVIII и XIX века“ са приказом Сремских Карловаца и Фрушкогорских манастира. У Енглеској су у више махова организоване изложбе о културном наслеђу, а последња је била 1998. године у Норичу. Такође, на сајму рестаурације у Ферари (Италија) успешно је представљено културно наслеђе са ових простора. Поводом јубилеја 50, 60 и 65 година од оснивања Покрајинског завода приређено је више изложби о изведеним конзерваторским радовима и реализованим пројектима.

Завод ради и на организацији стручних скупова о проблематици очувања градитељског наслеђа, између осталог један је био посвећен Фрушкогорским манастирима, скуп о заштити и презентацији етнолошких објеката као и међународно саветовање о штетном утицају влаге на споменике културе. Организовање Међународне конференције „Очување и унапређење историјских градова“ је био један од низа пројеката који су реализовани са Универзитетом и локалном самоуправом.

Последњих година перманентно смо укључени у манифестације којима се обележавају дани Европске баштине.

Преко међународних пројекта као што су „Херомат“, „ИПА-Монатур“, „ИПА-Едикт“ и „Културвб“ спроводе се истраживања, едукација и презентација културног наслеђа.

У Заводу је током протеклих деценија формирана обимна архива података о културном наслеђу Војводине. Документација Завода, поред регистра НКД садржи и велики број писаних трагова у виду стручних извештаја, текстова и докумената о времену настанка, техници и материјалима, о ауторима, стилској припадности сваког од евидентираних и регистрованих споменика културе, разврстаних у 472 јединице, колико има насеља у Војводини. Планотеку чини збирка од скоро 20 000 техничких ручно рађених цртежа на паусу и око 7000 у електронској форми. У фотодокументацији се чувају фотографије-позитиви на прописаним картонима са основним подацима као и више од 70 000 црно белих негатива различитих формата, преко 5 000 колор негатива и 10 000 дијапозитива.

Правни основ деловања

Делатност службе заштите, односно свих Завода за заштиту споменика културе на територији Републике Србије уређена је законским и подзаконским актима као и применом међународних конвенција.

Рад Покрајинског завода за заштиту споменика културе је регулисан следећим законима:

- Законом о јавним службама („Службени гласник РС“, бр. 42/91 и 71/94),
- Законом о култури („Службени гласник РС“, бр. 72/09, 13/2016 и 30/2016),
- **Законом о културним добрима** („Службени гласник РС“, бр. 71/94, 52/11-и др.закон и 99/11-и др.закон),
- Законом о општем управном поступку („Службени лист СРЈ“, бр. 33/97 и „Службени гласник РС“, бр. 30/10),
- Законом о планирању и изградњи (“Службени гласник РС” бр. 72/09, 81/09-испр., 64/10-одлука УС, 24/11, 121/12, 42/13-одлука УС, 50/13-одлука УС, 132/14, 145/14 83/2018 и 31/2019)

Делатност Покрајинског завода за заштиту споменика културе дефинисана је и **Статутом** Покрајинског завода за заштиту споменика културе који је усвојен на IX седници Управног одбора 10. 03. 2011. године и разврстава се према јединственој класификацији делатности у групу: делатност заштите и одржавања непокретних културних добара, културно-историјских локација, зграда и сличних туристичких споменика. Шифра претежне делатности је 91.03.

Делатност Покрајинског завода за заштиту споменика културе према „Закону о културним добрима“ (Службени гласник РС”, бр. 71/94) је:

1. Истраживање и евидентирање непокретних добара која уживају претходну заштиту;
2. Предлагање утврђивања непокретних културних добара;
3. Вођење регистра о непокретним културним добрима;
4. Пружање стручне помоћи на чувању и одржавању непокретних културних добара сопственицима и корисницима тих добара;
5. Старање о коришћењу непокретних културних добара у сврхе одређене законом о културним добрима;
6. Предлагање и праћење спровођења мера заштите непокретних културних добара;
7. Прикупљање, сређивање, чување, одржавање и коришћење покретних културних добра која се налазе у непокретним културним добрима;
8. Спровођење мера техничке и физичке заштите културних добара;
9. Издавање публикација о културним добрима и о резултатима рада на њиховој заштити;
10. Излагање културних добара, организовање предавања и других пригодних облика културно-образовне делатности;
11. Проучавање непокретних културних добра и израда студија, елабората и пројеката са одговарајућом документацијом ради најцелисходније заштите и коришћења одређеног непокретног културног добра;

Принципи (поље) деловања

Покрајински завод за заштиту споменика културе је институција културе од националног значаја која чини део мреже службе заштите у Републици Србији и водећа је установа за конзервацију и рестаурацију дела ликовних и примењених уметности.

Од оснивача Скупштине Аутономне Покрајине Војводине и ресорног Секретаријата за културу, информисање и односе са верским заједницама имамо редовно буџетско финансирање одобрених програмских и материјалних трошкова.

Најинтензивнија је сарадња са извршним органима АПВ, најчешће Владом АПВ, Кабинетом председника Владе АПВ и Покрајинским секретаријатима.

Подршка Министарства културе и информисања РС одвија се преко годишњих пројеката од националног значаја као што су радови на обнови српског културног наслеђа у земљама региона, рад у међудржавним и државним комисијама и радним телима као и кроз подршку у међународним пројектима.

Локалне самоуправе са својим општинским управама, културним центрима, туристичким организацијама, музејским јединицама и завичајним збиркама значајан су партнер у заштити и очувању културног наслеђа.

Сарадња са Републичким и другим заводима за заштиту споменика културе у Републици Србији најчешће се манифестује кроз заједнички рад на решавању значајних и сложених стручних послова и то преко струковног удружења Друштва конзерватора Србије и ICOMOS-а.

Српска православна црква и њени епархиски одбори и црквене општине у Србији али и региону престављају најзначајнијег партнера и инвеститора на пословима обнове и конзервације сакралних споменика.

Са Универзитетима у Новом Саду и Београду и другим научним институцијама које спроводе истраживања из области архитектуре, историје уметности, археологије, етнологије, конзервације и туризмологије радимо на утврђивању и развијању нових методологија, метода и техника рада.

Институције културе - галерије и музеји и Савети националних мањина су једнако значајни пословни сарадници на културном пољу.

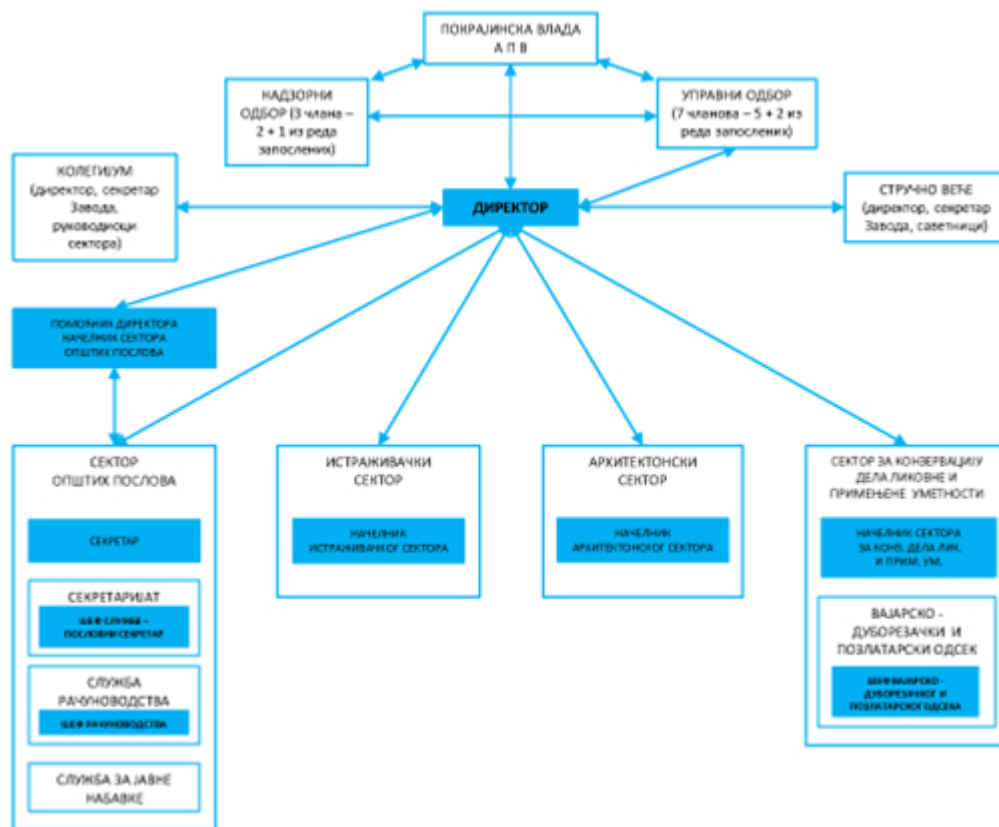
...

Унутрашња организација уређена је *Статутом* Покрајинског завода за заштиту споменика културе и *Правилником о организацији и систематизацији послова у Заводу* из 2015. године којима се ближе утврђују организациони делови у Заводу, врста послова, број извршилаца, врста и степен стручна спреме и други услови за рад.

Број запослених почетком 2019. године је износио 38 запослених на неодређено време + директор + 1 запослен на одређено време + 3 запослена на основу уговора о раду. Највећи број је стручњака - конзерватора са високом и вишом стручном спремом 72%, док је 28% са средњом стручном спремом.

Органи Завода су:

1. Директор, као пословодни орган,
2. Управни одбор, као орган управљања, и
3. Надзорни одбор, као орган надзора.

У оквиру законски прописаних надлежности и неуједначених политичких и економских околности изграђена је једна друштвена, специфична позиција која нам доноси довољно послова и пројеката. Можемо рећи да Покрајински завод за заштиту споменика културе има један стабилан пословни и финансијски континуитет.

МИСИЈА

Покрајински завод за заштиту споменика културе је институција чија основна делатност је истраживање, заштита, валоризација и презентација културних добара. Развијање и унапређење свести о потреби очувања стваралачких и духовних вредности српског и свих других народа који живе у Војводини и окружењу.

Обнова и очување српског културног наслеђа у региону сврха је деловања Покрајинског завода за заштиту споменика културе, као и подизање свести о његовом значају.

ВИЗИЈА

Рад на унапређењу основне делатности кроз свеобухватни приступ културном добру и подизање свести о његовом значају и вредности.

Стеченим знањима, стручним вештинама и непроцењивом прикупљеном документацијом (тежимо) одржати и унапредити положај (место) Покрајинског завода као кључног чинилаца у области заштите и очувања културних добара.

Усавршавање делатности кроз стицање нових знања и вештина као и технолошка опремљеност су основни елементи развоја конзеваторске струке.

2. АНАЛИЗА КАПАЦИТЕТА ИНСТИТУЦИЈЕ

Предлог стратешког плана Покрајинског завода за заштиту споменика културе је заснован на мерљивим, остваривим, реалним и међусобно усаглашеним краткорочним и дугорочним пројектованим циљевима. Ти циљеви су утемељени на проучавању вишедеценијског историјата установе, прикупљеним подацима о пословима Завода као и на резултатима дубинске анализе садашњег стања. Такође, приликом његове израде коришћени су и редовни годишњи планови и програмски извештаји. Стратешки план Покрајинског завода за заштиту споменика културе спроводиће се у периоду 2020 - 2024. године и то је први такав израђен развојни документ у нашој институцији који ће допринети квалитетнијем функционисању, бољој реализацији планова и програма и дефинисаних циљева. Успешност реализације плана кроз мерљиве показатеље биће анализирана и приказана после завршетка петогодишњег периода.

Подаци прикупљени SWOT, анализама окружења и ресурса установе преузети су из *Водича за израду Стратешког плана у установама културе на територији града Новог Сада*. Први пут су информације на овакав начин тражене и добијене од запослених у Заводу, у периоду јануар - април 2019. године. На основу прикупљених и анализираних података може се рећи да је показан веома мали ниво заинтересованости за рад наше институције што се види из броја попуњених анкетних образаца од 53,%. Скоро половина радника Завода није учествовала у анкетама. Сви одговори који су предати су били анонимни, али је само неколицина дала стручна и детаљна образложења, док је већина навела кратке коментаре од једне речи до једне реченице. Доста питања је остало без одговора и оцена што показује велико неразумевање и незаинтересованост запослених за рад на изради овог важног стратешког документа, а самим тим и делатности Завода.

Резултати оцењивања за 7 области из анализе Ресурса установе су углавном уједначени и крећу се од 3,53 (област ПРОСТОР И ТЕХНИКА) до 4,54 (ОБЛАСТ РЕПУТАЦИЈА) што даје просечну оцену за све области од 3,93.

SWOT анализа како је већ наведено дала мали број одговора и образложења. Иако је пружена помоћ запосленима кроз примере овог типа анкета које су спроведене у култури, само је неколико одговора било потпуно са ширим стручним коментарима. Издвојени и сублимирани најчешће навођени унутрашњи и спољашњи фактори који утичу на рад Завода било позитивно било негативно:

Унутрашње снаге

- Добра репутација установе чији рад је континуирано професионалан у делатности културних добара што доприноси угледу у земљи али и региону,

- Изграђена позиција установе која је грађена деценијама, захваљујући великом броју послова, добрим контактима и способности дугогодишњег директора,
- Пословна и финансијска стабилност која се креће у оквирима дефинисаног буџетског годишњег плана и континуирано остваривање сопствених прихода,
- Искуство, стручност и посвећеност запослених који препознају вредности и специфичности обављања конзерваторског посла,
- Техничка опремљеност и капацитети установе који са простором од 1500 м² у који су смештени главна зграда и радионица, рачунарска и фото опрема, савремена конзерваторска опрема и више путничких, теренских и комби возила задовољавају потребе запослених,
- Прикупљена и стварана деценијама обимна архивска грађа и база података чини непроцењиву вредност и снагу установе,
- Добри односи у колективу и тимски рад стручњака различитих профила, неговање заједништва кроз традиционалне активности,
- Отвореност за сарадњу са другим институцијама и организацијама резултирале су великим бројем изведених радова и пројеката као и добром позицијом установе што се може закључити и из спроведене анкете међу сарадницима, колегама и пословним партнерима.

Унутрашње слабости

- Људски ресурси - старосна структура показује да преко 50% запослених има више од 50, а да Завод нема радника који има испод 30 година. Завода запошљавања у јавном сектору која се спроводи од 2013. довела је до константног опадања у броју запослених на неодређено време са 50 на 38 особа колико је било на почетку 2019. Такође, због старосне структуре у наредном периоду се очекује одлив кадрова у пензију, а у колективу се због горе наведених чинилаца осећа и мањак мотивације и апатија,
- Недовољна комуникација унутар колектива око организације послова, неуједначеност у раду и недовољан рад на документовању наслеђа. Постоји и недостатак овлашћења у раду, ограничене могућности за напредовање, али и недостатак потребних вештина за нове пословне изазове,
- Неспровођење правних процедура у раду и лоша нормативна уређеност (недостатак правних аката),
- Недовољна присутност у медијима и на друштвеним мрежама указују на неразумеваче значаја овог вида презентације рада на културним добрима,
- Недовољно одржавање простора Завода (објекат из 18. века) за кој су потребна значајна финансијска средства.

Спољне прилике

- Међународна сарадња и пројекти,
- Програми за запошљавања младих - приправника,
- Могућност едукације и усавршавања кроз разне видове програма,
- Нова законска регулатива која ће увести ред и олакшати рад на културном наслеђу,
- Потенцијали културног наслеђа и растући интерес за њега,
- Програм Нови Сад 2021 европска престоница културе.

Спољне претње

- Забрана запошљавања и рационализација у јавном сектору,
- Политичко-економски притисци,
- Недостатак свести о значају културног наслеђа,
- Неспровођење законске регулативе,
- Непостојање мреже завода и неприпремљеност за реформу службе заштите,
- Недостатак стратегија у култури и плана приоритета,
- Именовање нове управљачке структуре после одласка дугогодишњег директора у пензију,
- Издвајање малих финансијских средстава за културна добра, имовинско-правни односи и недефинисана оснивачка права власништва НКД.

3. СТРАТЕШКИ ЦИЉЕВИ

Основни циљеви рада Покрајинског завода за заштиту споменика културе су дефинисани после спроведених детаљних анализа унутрашњих и спољашњих снага и слабости, прикупљених података и чињеница као и усменом комуникацијом.

Према утврђеној методологији и веровању да се вредновање рада институција културе може заснивати на **квалитету услуга намењених корисницима и квалитету унутрашњег система** за стратешки период 2020 - 2024. одређено је унапређење ова два основна стратешка циља. Под квалитетом услуга у Заводу ћемо посматрати реализацију основне делатности, међународне сарадње и пројеката, видљивости и партнерства, а квалитет система у Заводу чине унутрашња организација, запослени, финансије као и простор и техника.

1. УНАПРЕЂЕЊЕ КВАЛИТЕТА УСЛУГА

1.1. Развој и унапређење основне делатности – представља најзначајнији циљ у стратешком планирању, јер је основна делатност свакако највећи и најзначајнији систем послова које Завод и сви запослени у њему обављају и на којима су ангажовани.

- Унапређење рада на **истраживачким пројектима** потребно је реализовати кроз јачу сарадњу са Универзитетима, научним и културним институцијама у земљи и иностранству. Мора се водити рачуна да све области и врсте наслеђа буду заступљене у реализацији годишњих програма свих сектора (археолошко, индустријско, фортификационо, етнологско, наслеђе националних мањина, сакрално, профано, јавни споменици, сликарство и примењена уметност).

На годишњем нивоу неопходно је планирати временски и финансијски број предлога за заштиту НКД, студија и елабората заштите за одређену територију и тематских истраживања културног наслеђа. Код овог сегмента рада потребно је повећати капацитете истраживачког сектора и систематизовати рад кроз процес едукације стручњака ка специјализованим областима истраживања.

Јачање и развој основне делатности позитивно ће се одразити и на развој других видова рада.

-Техничка заштита је веома развијен сегмент рада Завода. Свакодневно се издају акти којима се утврђују услови и мере техничке заштите за радове на културним добрима сходно Закону о културним добрима.

Унапредити рад кроз израду узорака и усаглашене терминологије за све акте које издаје Завод (униформисати).

Изградити годишње програме техничких снимања објеката или целина за потребе израде конзерваторских пројеката и предлога за заштиту НКД.

Потребно је обезбедити услове за већи број и специјализацију младих стручњака - инжењера за послове конзерваторског надзора на културним добрима и за израду сложене тендерске документације.

Унапредити израду конзерваторских пројеката и надзор радова на објектима сакралне и профане архитектуре према годишњим плановима, са посебном пажњом на културна добра од изузетног значаја,

Детаљно планирати наставак радова на фазној обнови локалитета Врдничке куле, Базилике Арача и Тврђаве Бач до њихове потпуне опремљености и стављања у функцију за туристичке обиласке и посете,

Унапредити годишњу реализација програма санације објеката народног градитељства и индустријског наслеђа Бачке и Срема,

Појачати активности на припреми локалитета у циљу успешне презентације пројекта Нови Сад 2021 – европска престоница културе.

Наставити са редовним радом на изради пројектне документације и радова на санацији јавних споменика или спомен обележја које финансира Министарство за рад, социјалну заштиту и борачка питања.

-Конзерваторско-рестаураторски радови на делима ликовне и примењене уметности (иконостаси, иконе и мобилијар, зидно сликарство, слике из фондова других установа) покрива највећи број стручњака – конзерватора чији рад се током године одвија највећим делом на самим споменицима културе.

Конзервација и рестаурација цркава и манастира Бачке и Сремске епархије према приоритетима и годишњим плановима редован је рад овог сектора.

Реализација пројекта на обнови зидног сликарства и мобилијара цркве манастира Бођани.

Унапређење рада на конзервацији и рестаурацији дела из цркава Бачке и Сремске епархије и бискупије.

Унапредити рад на превентивној заштити дела из фондова музејских и културних институција.

Увођење нових технологија у рад на конзервацији сликарских и дела примењене уметности.

Праћење и усавршавање савремених конзерваторских метода рада на различитим подлогама.

-Презентација културних добара кроз изложбену и издавачку делатност

Развој и редовно издавање стручног часописа „Грађа за проучавање споменика културе Војводине“ који се издаје од 1957. године и до сада је изашао 31 број. Подизање националне категоризације стручног часописа са индекса 52 на 51.

Објављивање по једног годишњег монографског издања за непокретна и покретна културна добра.

Издавање периодичних каталожких публикација у сарадњи са Галеријом Матице српске.

Припрема монографског издања о јубилеју 70 година делатности Покрајинског завода.

Припрема годишњих тематских и јубиларних изложби и гостовања са презентацијама културних добара у земљи и иностранству.

Појачати активности на припреми публикација и флајера у циљу успешне презентације пројекта Нови Сад 2021 – европска престоница културе.

-Дигитализација документације и библиотеке

Поред редовног рада на обради и инвентарисању документације и библиотечког фонда потребно је унапређење рада на дигитализацији кроз израду плана и програма по којем ће се у овом петогодишњем периоду урадити дигитализација целокупног фонда техничке документације (цртежи на паусима А4, А3, А2, А1 и А0 формат) и завршити скенирање фотодокументације фонда стаклених плоча или тематских целина (манастири, дворци и сл.),

Унапредити услове (техничке и стручне) за редовно уношење података у Информациони систем НКД,

Повећати број електронских издања Завода дигитализацијом најзначајнијих и најтраженијих публикација и часописа Грађа за проучавање споменика културе и обезбедити доступност ових издања на сајту Завода.

1.2. Међународна сарадња и пројекти

-Обнова и заштита српског културног наслеђа у региону је већ више деценија веома развијен сегмент рада Завода. Тимови стручњака наше институције стручно обнављају објекте СПЦ у Мађарској, Хрватској, Румунији и Грчкој (Света Гора).

У наредном периоду акценат ће бити на културном наслеђу Хиландара где се одвијају конзерваторско-рестаураторски радови на обнови мобилијара Милутинове (Саборне) цркве манастира Хиландара.

Континуирано се обавља истраживање, заштита и очување културног наслеђа Будимске и Темишварске епархије, планирају се конзерваторско-рестаураторски радови на иконостасу манастира Бездин и радови на иконостасу, троновима и певницама Преображенске цркве у Сентандреји.

У Хрватској је Покрајински завод присутан на обнови цркава и манастира Далматинске епархије и пројектовања и опремања ризница СПЦ, као и у Славонији где се у Боботи и Даљу ради на обнови иконостаса тамошњих цркава.

-Пројекти из фондова ЕУ- Велики број реализованих пројеката и изведених значајних послова у земљи и иностранству сврстао је Покрајински завод за заштиту споменика културе у институције које веома тражене као потенцијални партнер у многобројним међународним активностима, пре свега културних садржаја. Развој струке и савремени начин рада, све ближе чланство у ЕУ и свест о припадности јединственом европском културном подручју донели су Заводу у периоду 2006-2020. више значајних међународних пројеката где смо учествовали као партнери или смо били ангажовани као стручна служба.

Унапређење ангажовања у циљу обезбеђивања већег броја међународних пројеката и добијање лидерства у мањим прекограничним пројектима сарадње који би делатност Завода учинио видљивим.

Јачати сарадњу у региону кроз мултидисциплинарне пројекте.

1.3. Видљивост - Побољшање видљивости рада Покрајинског завода требало би посматрати као приоритетан циљ.

Могуће га је остварити редовним ажурирањем вести на сајту Завода уз превод на енглески језик, као и успостављањем активности на друштвеним мрежама.

Направити годишњи план конференција за медије у просторијама Завода и на локалитетима по завршетку конзерваторских радова.

Увести праксу снимања тематских емисија о споменичком наслеђу у сарадњи са репрезентативним електронским медијима.

Како би се јавност упознала са делатношћу Завода увести дане „отворених врата“ конзерваторских атељеа (термини за Ноћ музеја и Дан европске баштине).

Радити на покретању културних тура о највреднијем споменичком наслеђу.

1.4. Јачање партнерства – Развити програм заједничких активности којим би се унапредила сарадња са локалним самоуправама која је са неким општинама одлична док је са другим на минимуму и своди се само на законску обавезу давања података о културним добрима за просторне планове.

Цивилни сектор је недовољно заступљен у активностима Покрајинског завода па је потребно унапређење овог вида сарадње кроз заједничке едукативне програме за децу и омладину као и осмишљавање заједничких пројеката презентације културног наслеђа.

Покренути сарадњу са грађанима и волонтерским организацијама у циљу јачања рада на ревитализацији културног наслеђа и његовог спасавања од пропадања и уништења.

Савети националних мањина са којима делимо рад и бригу о наслеђу националних мањина треба да постану значајнији партнер и мост међународне сарадње и пројеката.

Интензивирати сарадњу са традиционалним партнерским институцијама – установама културе, струковним организацијама и Универзитетима у Новом Саду и Београду на заједничким активностима као што су научни пројекти и скупови, едукативне радионице, конференције...

2. УНАПРЕЂЕЊЕ КВАЛИТЕТА СИСТЕМА

2.1. Ревизија систематизације радних места и унапређење кадровских потенцијала у Заводу којим ће се изменити и допунити новим задужењима постојећа радна места и увести нове професије у рад на културном наслеђу, које су се због веће сложености модернизације рада у служби заштите кроз све ове године показале као потребне.

2.2. Редифинисање и унапређење организационе структуре Завода – кроз одговорно управљање људским ресурсима, јачањем свих видова комуникације, одржавањем редовних радних састанака и управног одбора као и перманентном анализом и оценом резултата рада појединаца и сектора.

2.3. Очување система преноса знања и вештина – неопходно је израдити дугорочни програм запошљавања и обуке младих стручњака који ће бити усвојен од стране оснивача.

У сарадњи са образовним институцијама и државним органима развити програм стручне рестаураторске праксе и њено финансирање.

2.4. Едукација и увођење стандарда у конзерваторску струку – развијати и подстицати даље стручно усавршавање и специјализације свих запослених које ће допринети унапређењу капацитета институције и унапредити делатност.

Што хитније преко струковних удружења и изменом законских прописа увести обавезне лиценце за радове на конзервацији и рестаурацији културних добара.

Унапредити услове за примену и развој нових методологија, метода и техника рада.

2.5 Техника и простор – у следећем периоду потребно је планирати веће радове на санацији и адаптацији зграде Завода.

Допунити постојећу пројектну документацију и урадити предмер и предрачун за радове на замени кровног покривача и конструкције, за рестаурацију фасада, реконструкцију дворишта и стаза уз омогућавање прилаза особама са инвалидитетом..

Планирати радове на текућем одржавању просторија Завода - санација влаге, замена или фарбање столарије, кречење зидова и адаптација кафе кухиње.

Континуирани рад на модернизацији рачунарске и остале техничке опреме.

Водити рачуна о безбедности простора документационог центра, депоа и радионица.

Унапредити техничке услове за рад запослених у складу са развојем нових технологија.

Обезбедити софтверске програме за рад на дигитализацији и умрежавању.

2.6. Унапређење правно - финансијске делатности кроз измену Статута Завода којом ће бити обухваћене све гране пословања и којим би се створили услови за боље функционисање свих сегмената у садашњости и будућности.

Увођење прописаних процедура у рад и доношење обавезних законских правилника као и других аката по захтевима инспекцијског надзора.

Увођење електронског начина пословања у складу са новим законским прописима.

Унапређење рада на буџетском планирању и на пољу јавних набавки.

Праћење и усвајање нових законских прописа у области финансијског пословања.